

Norges vassdrags- og energidirektorat
Middelthuns gate 29
0368 Oslo
Dokumentet er innsendt via elektronisk skjema

Fredrikstad, 14. mai 2025

Høringsuttalelse 202409870 - Hensåsen solkraftverk

Naturvernforbundet er den største natur- og miljøvernorganisasjonen i Norge med over 43 000 medlemmer. Vi har økende medlemstall og engasjerer oss for bevaring av natur og arts mangfold. Det er mye verdifull natur i Østfold, men disse arealene er under hardt press som følge av nedbygging og fragmentering. Naturvernforbundet i Østfold engasjerer seg særlig for utbyggingssaker som truer naturverdier.

Hensåsen solkraftverk er planlagt med installert effekt på inntil 215 MWp. Planområdet for Hensåsen solkraftverk er på ca. 2562 daa og er slik det klart største av de to planlagte solkraftverkene i kommunen (se eget høringssvar for Slettefjellet solkraftverk). Området ligger omtrent 8 km sørvest for Rakkestad sentrum. Terrenget består hovedsakelig av barskog kategorisert med lav bonitet og flere store hogstfelt. Ifølge kommuneplanens arealdel er hele området regulert som LNFR-område og benyttes i dag til skogsdrift og jakt.

Mangler i konsekvensbeskrivelsen

Nettanlegg og trasévalg er en vesentlig del av det totale arealinngrepet og bør forberedes og behandles samtidig med melding for solanlegget. Det er viktig med visualiseringer, illustrasjoner og kart som viser anleggene med inngjerding, hovedtransformator og strømnnett. Eksempel for strømnettet: Fotostandpunkt av nettmast og ryddet trasé i skogen, samt i kulturlandskapet i bakgrunnen. Miljøutslipp ved motoriserte panel bør drøftes særskilt. Dersom det forventes inngjerding ved bruk av motoriserte panel, må dette tydeliggjøres og inngå i konsekvensbeskrivelsen. Det vises til Statnett sin områdeplan fra 2022, referanser bør oppdateres med plan fra 2024.

Samfunnsinteresse

«En bærekraftig forvaltning av naturen bør ta utgangspunkt i kunnskap om tilstanden i økosystemene, samlet belastning av menneskelig aktivitet og nytten ved denne aktiviteten» (Meld.St.35, 2023-2024). Nedbygging av natur må veies opp mot samfunnets øvrige interesser. Behov for strøm når solen skinner om sommeren kan dekkes av solceller på tak, langs infrastruktur og på annet grått areal for å skåne naturen. Regjeringens planlagte lovendring for energideling vil legge ytterligere til rette for produksjon av solenergi på næringsseiendom. Det er i dag et stort potensial for utbygging av solceller på private boliger, næringsseiendommer og på offentlige bygninger i vår region. På den måten kan vi bidra til en mer arealgjerrig og bærekraftig arealforvaltning på land i vår region, i tråd med Stortingsmeldingen om naturmangfold. Bakkemonterte anlegg kan evt. brukes som et virkemiddel i naturrestaurering ved å skape bedre mikroklima med skygge og redusert vind, slik at vegetasjon kan re-etableres, for eksempel i sandtak.

Automatisk fredete kulturminner

Det er to kjente arkeologiske funn i planområdet; ett fra steinalder og ett fra bronsealder. Disse er fredet og vil kunne forringes av et solkraftanlegg.

Nedbygging og fragmentering av naturområder

Skogens betydning

Umiddelbar nærhet til natur er viktig for menneskers helse og livskvalitet. Naturen leverer økosystemtjenester med stor natur- og samfunnsøkonomisk verdi, og er viktig for naturopplevelser og rekreasjon. Nedbygging og evt. inngjerding av store arealer, som i tillegg innebærer fragmentering av natur, vil i tillegg påvirke det biologiske mangfoldet negativt. Tiltakshaver legger til grunn at området er egnet sett hen til at det er forholdsvis flatt og dessuten allerede mye påvirket av flatehogst. En flatehogst i forringende øyemed eller som argument for videre nedbygging av naturen kan ikke tjene som begrunnelse for ytterligere ødeleggelse av naturen. Flatehogstområdene bør i stedet beplantes med stedegne tresorter.

Risiko for forurensning av vassdrag

Planområdet ligger i nærheten av nordlig ende av Isesjøen, og en kan frykte avrenning til vann og mulig forurensning fra bekker og andre vannkilder som myr. Dette må avverges.

Naturskog

I planmeldingen nevnes det at planområdet ikke berører registrerte viktige naturtyper og at skogområdet har lav bonitet og er preget av store hogstflater. På Miljødirektorates kart over naturskog, ses store områder med naturskog i og ved planområdet, i.e. skog som ikke er hogd siden før 1940, og som ikke tidligere er flatehogd. Dette kan være verdifulle områder å ivareta.

Myr

Planområdet omfatter flere myrer. Det beskrives at området ikke virker å være godt kartlagt og verdivurdert etter NiN». Formuleringen om at planene skal «... prøve å unngå myr (og andre verdier) til den grad dette er hensiktsmessig.» er ikke tilstrekkelig med dagens kunnskapsgrunnlag om verdiene av myrområder. I 2023 kom Miljødirektoratet med en anbefaling til Klima- og miljødepartementet om å forby all nedbygging av myr, noe som må være førende for denne typen naturinngrep. Myr beskytter oss mot konsekvenser av klimaendringer, er viktig for naturmangfoldet og som karbonlager. Myr er rasteplass for fugler og et levested for planter og dyr. I tillegg står myra for viktige økosystemtjenester som demping av flom, vannrensing og barriereeffekt mot skogbrann, og er i tillegg et historisk arkiv som åpner opp landskapet og skaper fine områder for rekreasjon (Sabima, 2022).

Nedbygging av myr til utbyggingsformål er foreslått forbudt iht Nml § 56a (Miljødirektoratet, 2023). Klimaminister Bjelland Eriksen foreslår et forbud om å bygge ned myr (Nasjonen, 13.05.2025). Regjeringen vil innføre forbud mot nye uttak av torv (Regjeringen.no, 05.05.2025).

Rødlistede arter og viktige naturtyper

Det er svært få funn av rødlistede eller andre arter i området. I 2011 ble det registrert én nøkkelbiotop knyttet til myrområdet (MiS-livsmiljø), noe som kan tyde på at området er utilstrekkelig kartlagt. Deler av planområdet dekker også Breimosen, et myrområde registrert som naturtypen *Intakt lavlandsmyr i innlandet* på 170 daa, vurdert som *Svært viktig (A)*. Dette området er det særs viktig å kartlegge på nytt før et vedtak om utbygging da dataene er svært utdaterte. Viktige naturtyper ligger altså i planområdet til tross for at tiltakshaver legger det motsatte til grunn. I 2010 ble det også observert ulv i planområdet. Ulv er kritisk truet og det er kjent at dette området er trekkroute for migrerende ulv. Planområdet ligger i

forvaltningsområdet for ynglende ulv hvor arten skal ha særlig forrang og beskyttelse. Fragmentering og rasering av skoglandskapet, ulvens habitat, bidrar til å true artenes overlevelse i norsk natur.

Naturvernforbundet i Østfold ber om at det foretas en grundig arts- og naturtypekartlegging av området som underlagsmateriale til en konsekvensutredning i den hensikt å avverge unødvendig rasering av natur med mulig irreversible konsekvenser for leveområdet og dens innbyggere.

Oppsummering og anbefalinger

- Naturvernforbundet ser ikke at samfunnsnyttene – lokalt eller globalt – forsvarer nedbygging av store skogsareal og fragmentering av naturen i Rakkestad. Norge skal bli et lavutslippssamfunn og solkraft bør i dette perspektivet legges til grå arealer.
- Når tiltakshaver skriver at solkraftanlegget planlegges i en region og område som har stort behov for kraft, så medfører dette ikke riktighet. Det er kraft om vinteren denne regionen trenger. Vi har tilstrekkelig produksjon av fornybar energi, det er fordelingen og utnyttelsen/optimaliseringen av denne som er utfordringen.
- Netto klimagevinst for det aktuelle arealet medregnet tapt karbonbinding i skog må beregnes for at solcelleutbygging i skog skal kunne beskrives som et miljøvennlig alternativ.
- Denne typen utbygging vil ha svært inngripende og ødeleggende effekt på naturen i området. Det bidrar til fragmentering og forringelse av naturområder. Dyre- og plantelivet trenger sammenhengende skogsområder for å sikre et rikt biologisk mangfold.
- Grunnet mangelfullt kunnskapsgrunnlag om naturverdiene i området, oppfordrer vi til grundig biologisk kartlegging i utredningsarbeidet, samt at nytt kunnskapsgrunnlag vektlegges tilstrekkelig for videre avgjørelser.
- Kommunen anmodes om å velge løsninger for solcellepanler som ikke krever nedbygging av grønne arealer, for eksempel utredning av solcellepaneler på industriområder som ligger brakk, bygningstak mv.

Med vennlig hilsen

Naturvernforbundet i Østfold

Kirkegaten 31B
1632 Fredrikstad

Kilder

Norsk handlingsplan for naturmangfold.

Mld. St. 35 (2023-2024) Meld. St. 35 (2023–2024)

Statnett, Områdeplan Oslo, Akershus og Østfold 2024 områdeplan-oslo-akershus-og-ostfold-2024.pdf

Regjeringen om energideling 2024 12 09: Ny ordning for deling av fornybar kraftproduksjon i næringsområde på høyring - regjeringen.no

Sabima

Miljødirektoratet naturskog kart

Klimaminister Bjelland Eriksen i Nationen, leserinnlegg, 13.05.2025

Artsdatabanken

Nibio – MiS-kartlegging

<https://faktaark.naturbase.no/?id=BN00103324>